

і фінансових ресурсів – від застосування передових технологій комунікацій, часових ресурсів від способів організації комунікаційних взаємовідносин (одночасного контакту, способом поступових східців або монотонних хвиль). Зазначені способи для ситуації пов'язаної з припиненням масових заворушень подано у праці [3].

Список використаних джерел

1. Россия на Донбассе испытывает новое оружие. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.politnavigator.net/rossiya-na-donbasse-ispytyvaet-novoe-oruzhie-geletej.html>.
2. Орлов, Н. М. Государственное управление стихийным движением униженных граждан в Украине [Текст] / Н. М. Орлов // Государственное управление и современность : сб. тез. Междунар. науч. Конф. “Власть и общество”, г. Тбилиси, Грузия 22 ноября 2014 г. – Грузия, г. Тбилис. Грузинский техн. ун-т, 2014. – С. 10–11.
3. Орлов, М. М. Методичні підходи щодо визначення характеристик регіону держави [Текст] / М. М. Орлов // Системи озброєння і військової техніки. Вип. 1(1). – Х. : Хар. ун-т Повітряних Сил, 2005. – С. 72–78.

А.П.Пашков,

кандидат технічних наук, доцент НаУКМА,

академік Міжнародної академії культури безпеки, екології та здоров'я

Загрози і комунікативні інструменти забезпечення національної безпеки в Україні

Відновлення територіальної цілісності України у межах її міжнародно визнаного державного кордону та мінімізація загроз державному суверенітету і подолання бідності певного прошарку населення в Україні при одночасному забезпеченні інтеграції України до ЄС і формуванні умов для вступу до НАТО є головним завданням і Стратегією національної безпеки України [4].

Для вирішення вищенаведених проблем слід проаналізувати основні загрози національній безпеці України на сучасному етапі та запропонувати певні комунікативні інструменти в забезпеченні національної безпеки:

По-перше, це військові та інформаційні загрози національній безпеці й обороні України внаслідок недостатності ресурсного забезпечення та неефективного використання ресурсів у секторі безпеки і оборони.

Президент України Петро Порошенко на Генеральній Асамблеї ООН в Нью-Йорку (США) наголосив, що російський “тероризм” нав’язав Україні “гібридну” війну і зосередив на кордоні з Україною на Донбасі: 700 танків, 1200 БТРів, більше 300 залпових артилерійських установок. За два роки війни вбито 2500 військових та 7500 мирного населення. Більше 2 млн переміщених осіб в Україні зі Сходу потребують соціального захисту. Учені порівнюють “гібридну” війну з використанням інформаційно-комунікаційних технологій із злочинними намірами зі зброєю масового ураження [1]. Подальші зміни в розвитку збройної боротьби свідчать про те, що в перспективі людство перейде до епохи воєн сьомого покоління і метою війни стане не фізичне знищення противника, а його “внутрішній розгром”. Війна може вестися одночасно по всій території країни, проти якої здійснюється агресія. Управління силами і засобами в остаточному підсумку зведеться до трьох головних положень: “розвідати”, “прийняти рішення” і “знищити” [3]. Тому сухопутні угруповання в такій війні можуть завчасно не створюватися, у зв’язку з чим такі поняття, як “фронт”, “тил”, “передній край” вочевидь втратять свою традиційну суть. Їм на заміну прийдуть нові поняття “об’єкт-ціль” і “об’єкт-не ціль”. Будуть впроваджені нові поняття “потрібно вражати” і “не потрібно вражати”. Природно, що ці зміни торкнуться всієї організаційно-штатної структури різних видів і родів військ збройних сил і в Україні.

Комунікативними інструментами подолання цієї загрози повинна стати модернізація і випереджувальний розвиток оборонно-промислового комплексу, нарощування його виробничих потуж-

ностей, вироблення конкурентоспроможних на світовому ринку озброєнь і військової техніки. А реформування Збройних сил України дозволить усунути дублювання функцій Міністерства оборони України і Генерального штабу Збройних сил України. На виконання цих реформ лише в бюджеті на 2017 рік заплановано до 5% бюджету, чи 129 млрд гривень.

По-друге, корупція і “тіньова” національна економіка ставлять під загрозу сам факт існування держави, виступають основною перешкодою для підвищення рівня життя населення, розвитку економіки та зміцнення національної безпеки держави. Доходи тіньового сектору спрямовуються в ті галузі економіки, де контроль з боку держави послаблений і за рахунок прогалин в законодавстві за короткий проміжок часу можна отримати високі доходи з незначними витратами. Середній рівень тіньової економіки 18,3%, у той час як його оцінка для України коливається в діапазоні 46-53% [5]. Викорінення корупційно-тіньових відносин можливо тільки тоді, коли всі – держава, влада і суспільство почнуть боротися не лише з наслідками корупції, а й з її причинами. Одним із основних інструментів боротьби з корупцією, як свідчить передовий досвід Великобританії, полягає в її попередженні. Тут при призначенні на міністерський пост кожен кандидат зобов’язаний надати повний список своїх фінансових інтересів. Необхідно вказати компанії, де розміщені інвестиції та яка власність йому належить. Такі ж списки на дружину та дорослих дітей. Після детальної перевірки міністра запрошують до спеціального комітету, де йому можуть порадишити відмовитися від співпраці з тією чи іншою компанією, запропонувати перекласти заощадження в інші фонди чи банки тощо.

Зростання тінізації економіки, її кримінальних наслідків завдає значної шкоди суспільству, гальмує процеси державотворення в Україні. Нагальною постає проблема: у суспільній свідомості формується сумнів щодо спроможності державних інститутів, насамперед правоохоронних, гарантувати суспільну безпеку.

Основним інструментом декриміналізації економіки слід вважати: віднесення до переліку кримінальних злочинів “незаконне збагачення”, що передбачено ст. 20 Конвенції ООН; ратифікація Конвенції про корупцію і реформування системи звітності правоохоронних органів відповідно до стандартів розвинених країн і де тіньова економіка була б неефективною. В умовах інформаційного суспільства, до якого ми прагнемо вже існує комунікативна тінь – економічна діяльність, що зумовлена новітніми технологіями, пов’язаними з Інтернет-мережею, де все що купується і продається дуже складно піддається обліку й контролю. Інструментами розв’язання цих загроз слід вважати і обов’язкове реформування державного управління за рахунок: очищення влади від корупціонерів і агентури іноземних спецслужб та непрофесіоналів; децентралізації функцій держави та бюджетних ресурсів; відкритість, прозорість та підзвітність державних органів, впровадження електронного урядування. Як свідчить передовий Європейський досвід боротьби з корупцією, направлений на попередження цієї корупції – призначення міністра, чи будь-якого державного службовця на посаду можливе лише після вивчення його доходів та витрат.

По-третє, це загрози в екологічній сфері внаслідок накопичення в Україні більш ніж 35 млрд т твердих промислових відходів при щорічному їх збільшенні близько на 1 млрд тонн. З 1 млрд т відходів виробництва в Україні застосовуються як вторинні матеріальні ресурси лише 10-15%, решта накопичується у відвалах, хвостосховищах та полігонах, а це підтверджує не сталий розвиток в Україні та створює надмірний антропогенний вплив на довкілля. Тому в світі і в Україні залишилось лише 15,4% чистої біосфери, решта ж – антропогенне довкілля. Крім того, в Україні щороку утворюється 13 млн тон твердих побутових відходів. На переробку йде не більше 3% відходів, іншу частину захоронюють на полігонах часто-густо просто неба. Тільки одна батарейка здатна забруднити 20 кв. м ґрунту чи 400 л. води. Із 6700 сміттєзвалищ та полігонів 334 перевантажені, 878 не відповідають нормам безпеки [6]. Така ситуація внаслідок того, що податки на викиди забруднюючих речовин в Україні лише по CO₂ в 600-730 разів менше, ніж в ЄС. Як наслідок, смертність дітей до 5 років на 1 тис. осіб в Україні складає 24, що вище ніж в країнах ЄС в 3-5 разів, а тривалість життя в Україні складає 68 років проти 80 років в ЄС. Державним службовцям слід усвідомити, що погіршення довкілля є більшою загрозою для нашого майбутнього ніж військова агресія, що за найближчі кілька десятиліть людство здатне ліквідувати убогість і голод, позбутися соціальних негараздів, відродити культуру аби були гроші, а відродити зруйновану природу грошима неможливо, будуть потрібні століття [7].

Тому боротьба з відходами все це напівміри. А розв'язання екологічних та соціально-економічних проблем у сфері усунення відходів, це заборона видачі держслужбовцями ліцензій на виробництво будь-якої продукції з незавершеною технологією.

Комунікативними інструментами у вирішенні екологічної безпеки в Україні слід вважати: державне управління реконструкцією виробництв та запровадження безвідходних, ресурсозберігаючих технологій і процесів замкнутого циклу; недопущення неконтрольованого ввезення в Україну екологічно небезпечних технологій, речовин і матеріалів для людей, рослин, тварин; створення єдиного контролюючого державного органу з формування технічної політики в області видалення відходів; суттєве підвищення податків на викиди забруднюючих речовин до рівня ЄС – 14-17 євро/тонну.

По-четверте, це бідність та суттєве зниження рівня життя населення як соціальна загроза державності в Україні. За міжнародними критеріями ООН для країн Східної Європи абсолютно бідною вважається людина, що витрачає менше 5 доларів США на день. Для сучасної України бідність стала не тільки хронічним явищем, але і фактором поляризації суспільства, його поділу на дуже багатих і дуже бідних із зменшенням середнього прошарку суспільства. За результатами досліджень співвідношення доходів багатих українців до найбідніших складає 30:1, в Китаї – 7:1, в Японії – 4,3:1, в країнах ЄС – 5,7:1 [8]. До категорії бідних в результаті реформ потрапили такі вразливі верстви населення, які в розвинених країнах є основою середнього класу та рушійною силою інноваційного розвитку – це викладачі ВНЗів, медики, науковці, вчителі. Міграційний відтік населення є безпосередньою реакцією на низький рівень і якість життя. На тимчасові роботи з України за різними експертними оцінками виїхало за кордон від 5 до 7 млн осіб. Основну частину бідних складають особи, які працюють чи на пенсії з доходом до 3000 грн на місяць. Як наслідок, бідність породжує політичну і економічну нестабільність в суспільстві; лише за 9 місяців 2016 року зростання крадіжок на 32% (проти 2015р.). Щодоби в Україні відбувається 33 крадіжки автотранспорту.

Державними інструментами щодо скорочення бідності та підвищення рівня життя населення, на думку автора, є: припинення впливу капіталів за кордон; забезпечення звітності і прозорості в діяльності державних органів кожні 6 місяців; посилення державної підтримки розвитку пріоритетних напрямів науки і техніки; деолігархізація, демонополізація й оптимізація системи оподаткування; підвищення вартості оплати праці та досягнення співвідношення доходів найбагатших українців до найбідніших на рівень країн ЄС, якщо ми туди крокуємо.

По-п'яте, це загрози в сфері безпеки державного кордону та на об'єктах життєзабезпечення. Державні кордони – атрибут держави. Нажаль і донині найбільш проблемним залишається не демаркований кордон між Україною та РФ довжиною в 2292,6 км, або майже третина загальної довжини кордонів України. Не демаркований кордон з Румунією через не визначення статусу п'яти островів у гирлі річки Дунай. Лише частково демаркований кордон з Білорусією (404 км із 1080 км).

А на об'єктах життєзабезпечення 2015 рік став рекордним за кількістю пожеж – 79581, або щоденно відбувалось 218 пожеж. Більше 74% пожеж припадає саме на житловий сектор. Внаслідок пожеж загинуло 1947 людей, травмовано 1360. Прямі та побічні збитки склали майже 6 млрд грн, а це щоденні втрати 16,4 млн грн, яких так не хватає на підвищення заробітної плати освітянам, медичним співробітникам, працівникам науки і культури, робота яких на сьогодні недооцінена, про що заявив В. Гройсман 23.08.2016 року на засіданні Уряду України. Загальна кількість квартир у аварійному стані – 80070, а це 0,4% від загальної кількості квартир, що складає 5 млн кв.м. Ліфтів, що відпрацювали 25 і більше років – 50297, або 53,4% від їх загальної кількості в Україні. Протяжність теплових мереж в аварійному стані – 5876,6 км, що становить 18,1%. Протяжність газотранспортної системи 39 тис. км, на якій щорічно відбувається 1200-1500 аварій, або щоденно 3-4 [2].

Атомна енергетика в Україні може працювати лише за умови її державної підтримки. Для виробництва 1 тонни ядерного палива на поверхню дістають 3000 тонн радіоактивної уранової руди, решта стає відходами. А паливо для українських АЕС продовжують закуповувати у РФ, оскільки його виробництва немає в Україні.

Комунікативними інструментами забезпечення національної безпеки в цій сфері слід вважати: прискорення процесу делімітації та демаркації кордонів України; поновлення протипожежного контролю на підприємствах державної і не державної форми власності; посилення боротьби із злочинними угрупованнями на державному кордоні та пунктах пропуску в АТО на Сході України; життя комплек-

сних заходів протидії монополізації теплових і енергетичних мереж та забезпечення економічної обґрунтованості ціноутворення для товарів і послуг за допомогою державного і громадського контролю.

Список використаних джерел

1. Андрейчук В.С. Взаємодія державного та недержавного секторів США у сфері інформаційної безпеки: досвід для України // Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. – 2012. – №2(9). – С. 53-63.
2. Блажчук К. Стан безпеки на об'єктах життєзабезпечення // Надзвичайна ситуація. – К.: Рятівник-інформ, – 2016. №3. – С. 42-47.
3. Мосов С.П. Застосування безпілотних літальних апаратів у воєнних конфліктах сучасності. – К.: ВД “Києво-Могилянська Академія”, 2013. – 219 с.
4. Пашиков А.П. Стратегія інтеграції в Європейський Союз і НАТО – новий орієнтир державного управління для забезпечення національних інтересів України // Європейські принципи і стандарти підготовки публічних управлінців орієнтири для України: матеріали наук.-практ. конф. за міжнародною участю 5-6.11.2015. – К.: НАДУ, 2015. – С.207-209.
5. П'ясецька-Устич С.В. Корупція і тіньова економіка в системі соціально-економічних відносин суспільства // Науковий збірник Миколаївського нац. ун-ту ім. В.О. Сухомлинського. – Миколаїв: МНУ, 2016. – С.34-39.
6. Стратегія сталого (збалансованого) розвитку України на період до 2030 року. Проект станом на 01.08.2016 /Л.Г. Руденко, Н.С. Власенко, Я.А. Жаліло, В.І. Карамушка та ін. – К.: ВЕЛ, 2016. – 40 с.
7. Страшніше від військової – загроза екологічна / А. Кодрик, О. Новіков // Надзвичайна ситуація. – К.: Рятівник-інформ, – 2016. №6. – С. 42-45.
8. Томаневич Л.М. Бідність як соціально-економічна загроза національній безпеці держави / Наук. вісн. Львівського державного ун-ту внутрішніх справ. – Л.: ЛДУВС, 2013. №1 – С. 165-175.

А.О.Пелих,

начальник відділу організації спортивної діяльності та міжнародних зв'язків управління фізичної культури і спорту Міністерства оборони України

Особливості формування та функціонування воєнно-політичної моделі Української держави в контексті зарубіжного досвіду

Проведений аналіз теоретико-методологічних основ і сучасних підходів до розуміння проблем забезпечення національної безпеки України [1-6] дозволяє зробити наступні висновки щодо особливостей формування та функціонування воєнно-політичної моделі Української держави в контексті зарубіжного досвіду:

1. Визначення методологічного потенціалу концепту “воєнно-політична модель держави” в компаративних дослідженнях проблем державного управління національною безпекою дало можливість встановити, що він є системною основою формування та функціонування національної системи забезпечення воєнної безпеки й слугує надійним “інструментом” при вирішенні завдань: вивчення стану захищеності національних інтересів від загроз воєнного характеру в загальній системі забезпечення національної безпеки; обґрунтування необхідного рівня обороноздатності держави, адекватного визначеному рівню воєнної небезпеки (загрози) і тенденціям розвитку воєнно-політичної обстановки в регіоні; синтезу раціональної структури і оцінки ефективності функціонування системи забезпечення воєнної безпеки держави; обґрунтування рекомендацій по залученню зусиль регіональної та універсальної систем безпеки в регіоні, вибору напрямів воєнно-політичного партнерства і можливих союзників на випадок збройної агресії.

2. Систематизація та узагальнення зарубіжного досвіду формування та функціонування воєнно-політичної моделі держави дозволяє констатувати, що воєнно-політична діяльність Української держави має ґрунтуватися на: а) принципах пізнання державного управління, а саме науковості та єдності теорії і практики політики національної безпеки: у визначенні ієрархії національних